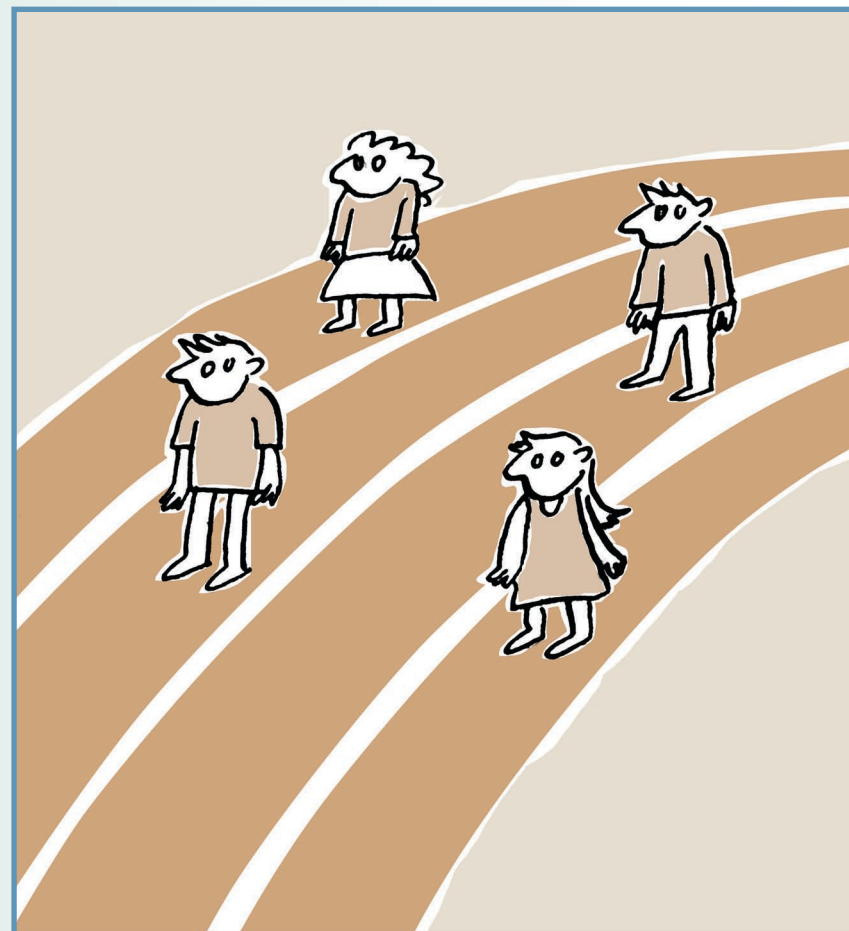

HOVA SZÜLETÜNK?

A modul szerzője:
Sallai Éva és Szekszárdi Júlia

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

11. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja – a fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – mellékletek		
			Diák	Pedagógus	
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I. a) Családi történetek					
A	A tanári bevezető mondatok után a tanulók párokat alkotnak, és a kapott történetet (D2) elemzik a megadott szempontok alapján. (D1) Beszélgetés arról, hogy milyen jelentősége van annak, hogy ki milyen családba születik? A tanulók példákat gyűjtenek a környezetükben élők közül arra, amikor nagyon meghatározó volt, és arra, amikor sikerült eltérni a családi „örökségtől”. 30 perc	Ráhangolódás a családi jellemzőkkel való munkára	Egyéni és páros munka Frontális munka – beszélgetés tanári moderálással	D1 (Szempontsor) D2 (Életrajzi részek)	P1 (Fogalom lista)
B	A tanári bevezető mondatok után a tanulók párokat alkotnak, és a kapott történetet (D2) elemzik a megadott szempontok alapján. (D1) Beszélgetés arról, hogy milyen jelentősége van annak, hogy ki milyen családba születik? A tanulók példákat gyűjtenek a környezetükben élők közül arra, amikor nagyon meghatározó volt, és arra, amikor sikerült eltérni a családi „örökségtől”. 30 perc	Ráhangolódás a családi működések különböző jellemzőire	Egyéni és páros munka Frontális munka – beszélgetés tanári moderálással	D1 (Szempontsor) D2 (Életrajzi részek)	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja – a fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. b) Társadalmi egyenlőtlenségek és kulturális különbségek – interkulturalitás					
A	A pedagógus felírja a táblára vagy egy csomagolópapírra a fogalmakat (D3), és összegyűjtik azokat az értelmezéseket, amelyeket ezekről a fogalmakról már ismernek a tanulók. Az öninterjút otthoni munkának kapják a diákok. 15 perc	A témához tartozó fogalmak jelentésének értelmezése	Frontális munka – brainstorming	D3 (Fogalomlista) D4 (Interjúkérdések)	
B	A pedagógus felírja a táblára vagy egy csomagolópapírra a fogalmakat (D3), és összegyűjtik azokat az értelmezéseket, amelyeket ezekről a fogalmakról már ismernek a tanulók. 15 perc	A témához tartozó fogalmak jelentésének értelmezése	Frontális munka – brainstorming	D3 (Fogalomlista)	
II. Új tartalom feldolgozása					
II. a) A családok szociokulturális jellemzői					
A	A tanulók a kérdések (D4) alapján elkészített öninterjúval párokban dolgoznak, majd megbeszélnek a tapasztalataikat. A megbeszélés után kitöltik a táblázatot a saját családjukról írtak alapján. Kiválasztják azokat a családi jellemzőket, amelyek hasonlóak voltak, és azokat, amelyekben a legnagyobb volt az eltérés, és ezeket nagycsoportban is megbeszélnek. 20 perc	A szociokulturális jellemzők felismerése Elemzés Empátia Gondolkodás	Páros munka – öninterjúk és táblázatok megbeszélése Egyéni munka táblázatok kitöltése Frontális munka – tapasztalatok megbeszélése		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja – a fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanulók 3-4 fős kiscsoportokat alkotnak, és két két csoport azonos történetet kap (D6). Ezeket a történeteket elemzik, majd kitöltik a táblázatokat (D5). Ezt követően az azonos történetet kapó csoportok összehasonlítják a táblázatba írtakat. 45 perc	A szociokulturális jellemzők felismerése Elemzés Kritikai gondolkodás	Csoportmunka – elemzés Frontális munka – csoportok összehasonlító munkája	D5 (Táblázat) D6 (Történetek)	
II. b) Egy lépés előre					
A	A tanulók az „Egy lépés előre” módosított strukturált gyakorlattal (P2) dolgoznak résztvevőkkel és megfigyelőkkel. A megbeszélés során mindenki elmondja a tapasztalatait, megfigyeléseit. 60 perc	Sajátélmény vagy megfigyelő szerep biztosítása Szociális érzékenység fejlesztése	Strukturált gyakorlat – tanári vezetéssel, majd a tapasztalatok megbeszélése		P2 (Szereplista, instrukció)
B	A tanulók 3-4 fős kiscsoportokat alkotnak. A kihúzott szereplőhöz (D7) kitalálnak egy családot és egy kultúrát, amely szerintük meghatározó volt abban, hogy a szereplő a leírt helyzetbe kerülhetett. A csoport egy tagja egyes szám első személyben mondja el a saját történetét. Amikor minden csoport szerepelt, a csoport közösen beszél meg a tapasztalatokat. 35 perc	A szociokulturális háttér szerepének tudatosítása Kreativitás Empátia	Csoportmunka – családi kultúra megalkotása, majd előadás	D7 (Szerepkártyák)	

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja – a fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – mellékletek		
			Diák	Pedagógus	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III. a) A téma feldolgozásának zárása					
A	A pedagógus a falra kiragaszt annyi csomagolópapírt, ahány fogalommal foglalkoztak az első foglalkozáson. A tanulók mindegyikre ráírják a fogalommal kapcsolatos gondolataikat. Írhatnak, rajzolhatnak, szabadon kifejezhetik a témához való viszonyulásukat. 15 perc	A téma feldolgozásának zárása Gondolatok, érzések pontos kifejezése Identitás erősítése	Frontális munka – érzések, gondolatok szabad kifejezése	Csomagolópapír, filctollak, ragasztógyurma	
B	A tanulók elmondják, milyen gondolatokat, érzéseket visznek el erről a három óráról. Megfogalmazzák, hogy melyek azok az értékek, amelyeket a saját családi mintájukban megtartanak. 10 perc	A téma feldolgozásának zárása Gondolatok, érzések pontos kifejezése Identitás erősítése	Frontális munka – zárókör		

TANÁRI SEGÉDLET

P1 FOGALOMLISTA

társadalmi egyenlőtlenségek

kulturális különbségek

nemzeti és etnikai hovatartozás

interkulturalitás

multikulturalitás

hátrányos helyzetű család

elszegényedett család

szegény család

újjgazdag család

jómódú család

polgári család

értelmiségi család

munkáscsalád

parasztcsalád

P2 INSTRUKCIÓ A SZEREPLISTÁHOZ

Akik vállalkoztatok a gyakorlatra, egy-egy szerepet kaptok. A szerepekben a család szociális háttere változik. Kérlek, ne mondjátok meg a többieknek, kik is vagytok, majd a játék végén kiderül. Ezt titokban kell tartani. Próbáljátok a szerepetekbe belehelyezkedni. Próbáljátok elképzelni az adott személy körülményeit, úgy döntsetek, ahogy a körülmények diktálják. Játék közben figyeljete a bennetek keletkező érzésekre!

Álljatok egymás mellé egy sorban! Állításokat olvasok föl. Ha megteheted azt, ami az állításban szerepel, akkor lépj egy lépést előre. Ha nem, akkor maradj mozdulatlan. Ha bizonytalan vagy, akkor az igen és a nem közül azt tedd, amihez közelebb áll a véleményed. Ha az állítások között kérdéseket teszek föl, a szerepednek megfelelően válaszolj. Ettől kezdve csak én beszélhetek, a játék végén mindenkinek lesz alkalma elmondani a gondolatait, érzéseit. Most még lehet kérdezni.

b) Szerepkártyák

1. 17 éves lány, falun él, szülei munka nélkül vannak, betanított munkásként dolgoztak a megszüntetett tejfeldolgozó üzemben, nagymamájuk is velük él. Munkanélküli segélyből élnek.
2. 17 éves lány, apja a gimnázium igazgatója, anyja óvónő, sok hitellel építkeznek, az apa rengeteg munkát maga végez, hogy pénzt spóroljanak meg.
3. 17 éves lány, 6 testvére van. A szülők nem tudnak elhelyezkedni, családi pótlékból élnek. Alkalmi munkákat kapnak egy rokontól, akinél a kertet kell rendben tartani.
4. 17 éves roma fiú. Nemrégén költöztek be a tanyáról, mert nem tudták az állattenyésztést folytatni. A felvett hiteleket sem tudják fizetni, így a tanyát eladják a fejük fölül. Édesanyja súlyos beteg, most ideiglenesen rokonoknál egy szobában húzzák meg magukat négyen.
5. 17 éves lány. A szülei egy étterem tulajdonosai. Többéves munka eredménye, hogy jól megy a vállalkozás.
6. 17 éves fiú, a szülei hitelből küldték ki Angliába egy nyelvtanfolyamra. Az anya titkárnő, az apa taxis. Nehezen, de mindent biztosítanak a továbbtanulás érdekében.
7. 17 éves fiú, nincsen szakmája, nem végezte el az általános iskolát sem. Az édesanyja egyedül neveli.
8. 17 éves lány, az amerikai nagykövet lánya.
9. 17 éves fiú, apja egy gazdasági csalás miatt börtönben van, az anya az egyik virágüzlet feketén alkalmazott kisegítője.
10. 17 éves lány, aki esténként az apa éjjeli mulatóhelyén táncol a vendégeknek. Szülei nagyon elégedettek vele.
11. 17 éves nevelőotthonban nevelkedő lány, éppen szökésből jött vissza, öngyilkos akart lenni.

c) Állítások

1. Lakáskörülményeid elég jók, van telefonotok és televíziótok.
2. Úgy érzed, elfogadott vagy abban a társadalomban, ahol élsz.
3. Nem tartasz attól, hogy a rendőrség letartóztat.
4. Soha nem érezted magad hátrányosan megkülönböztetve származásod miatt.
5. Olyan szakmát választhatsz, amelyet akarsz.
6. Fizető helyet is választhatsz továbbtanulásra.
7. Meghívhatod a barátaidat hozzátok a születésnap bulidba.
8. Van mobiltelefonod.
9. Minden nyáron elutazhatsz a Balatonra legalább egy hétre.
10. Az életed érdekes, és bizakodó vagy a saját jövődet illetően.
11. Részt vehetsz egy külföldi nyelvtanfolyamon.
12. Minden szezonban tudsz új ruhákat, cipőket venni.
13. Hetente egyszer elmehetsz moziba.
14. Havonta egyszer elmehetsz színházba.
15. Van számítógéped, és használhatod az internetet.